

บทที่ 1

บทนำ

1.1 สภาพปัญหา

การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นเรื่องปกติธรรมดา ที่ย่อมมีการกระทบกระทั่งกันบ้างไม่ว่าจะเป็นทางด้านความคิด อารมณ์หรือทางร่างกาย แต่หากการขัดแย้งนั้นมีความรุนแรงจนไม่อาจเยียวยาหรือแก้ไขได้แล้ว ก็ย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องหาวิธีการบางประการมาเพื่อยุติความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันนั้น ด้วยเหตุนี้เองการหย่าจึงถูกนำมาใช้เพื่อเป็นหนทางในการยุติความสัมพันธ์ดังกล่าว และแม้ในบางประเทศการหย่าจะไม่อาจกระทำได้ ซึ่งเป็นผลอันเนื่องมาจากการถูกจำกัดด้วยข้อบัญญัติทางศาสนา แต่เมื่อไม่อาจจะหลีกเลี่ยงความจำเป็นดังกล่าวได้ จึงได้มีการแสวงหาวิธีการต่างๆ เพื่อใช้ในการหลีกเลี่ยงข้อบัญญัติทางศาสนานั้น เพื่อให้การอยู่ร่วมกันสิ้นสุดลงโดยเหตุอื่นที่มีใช้การหย่า อาทิเช่น การแยกกันอยู่ระหว่างคู่สมรส เป็นต้น

เนื่องจากโดยทั่วไปการสมรสนั้น มิใช่จะมีเพียงเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยาเท่านั้น ยังมีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในด้านอื่นๆ ด้วย เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร และความสัมพันธ์ที่มีต่อบุคคลภายนอกที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นหากมีบทบัญญัติของกฎหมายให้การหย่าขาดจากการสมรส สามารถกระทำได้โดยง่ายแล้ว การสมรสนั้นก็อาจจะสิ้นสุดจากกันด้วยเหตุอันเนื่องมาจากการทะเลาะเบาะแว้งตามปกติธรรมดาของคู่สามีภริยา หรือด้วยเหตุอันเกิดจากการมีความคิดเห็นที่แตกต่างไม่ลงรอยกันเท่านั้น ซึ่งหากให้นำเหตุดังกล่าวมาฟ้องขอหย่าได้แล้วก็จะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ที่มีต่อกันอันเกี่ยวข้องกับครอบครัวตามไปด้วยทั้งหมด และที่สำคัญอย่างยิ่งนั้นคือย่อมส่งผลกระทบต่อดังกล่าวไปถึงบุตรซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีค่าของสังคมต่อไป

วิทยานิพนธ์เล่มนี้จึงมุ่งเน้นที่จะแสดงให้เห็นถึงหลักเกณฑ์และวัตถุประสงค์ของการหย่าตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 1516(4) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยศึกษาเปรียบเทียบกับกรหย่าตามกฎหมายครอบครัวของต่างประเทศและพิจารณาถึงปัญหาบางประการสำหรับเหตุหย่าว่าด้วยการจงใจละทิ้งร้าง เพื่อชี้ให้เห็นถึงทฤษฎีและแนวคิดใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการหย่าตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน

จากการศึกษาผู้เขียนเห็นว่า เหตุหย่าว่าด้วยเรื่องการจงใจละทิ้งร้างยังมีปัญหาที่น่าสนใจหลายประการ ยกตัวอย่างเช่น ความเหมาะสมของระยะเวลาการจงใจละทิ้งร้างซึ่งควรเปลี่ยนแปลงจากระยะเวลา 1 ปีเป็น 2 ปี เรื่องความต่อเนื่องกันของการจงใจละทิ้งร้าง กล่าวคือ ควรกำหนดให้มีช่วงระยะเวลาการกลับมาคืนดีกันเพื่อป้องกันความไม่สุจริตของคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเมื่อระยะเวลาการละทิ้งร้างจะครบกำหนดแล้วแต่คู่สมรสที่ได้ทิ้งร้างไปรีบกลับมาอยู่ร่วมกันแล้วต่อมาก็ทิ้งไปอีกพอจะครบกำหนดก็กลับมาอยู่ร่วมกันอีก หรือควรกำหนดข้อจำกัดในการฟ้องหย่าไว้เมื่อมีเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้น และกรณีควรบัญญัติเรื่องการจงใจละทิ้งร้างโดยทางอ้อมให้อยู่ในเรื่องของการจงใจละทิ้งร้างด้วยเพื่อที่จะไม่ต้องตีความว่าการจงใจละทิ้งร้างเป็นการกระทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อการเป็นสามีภริยากันหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายได้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์และยุติธรรมสมดังเจตนารมณ์อย่างแท้จริง

1.2 ขอบเขตและวิธีการศึกษา

การวิจัยนี้ จะทำการศึกษาลักษณะและสาระสำคัญของการจงใจละทิ้งร้างตามที่ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1516(4) โดยศึกษาวิวัฒนาการของการจงใจละทิ้งร้างการบังคับใช้ตั้งแต่ในอดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ซึ่งจะได้ศึกษาถึงขั้นตอนกระบวนการบัญญัติกฎหมายโดยรวมในเรื่องของระบบการหย่า ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับการหย่า ศึกษาเรื่องการหย่าของกฎหมายต่างประเทศทั้งประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law และ Civil Law พร้อมกันนี้จะได้ศึกษาเปรียบเทียบเหตุฟ้องหย่าของระบบกฎหมายดังกล่าวนั้นด้วยว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับระบบกฎหมายการหย่าของไทย นอกจากนี้ยังจะได้ศึกษาถึงปัญหาบางประการของการจงใจละทิ้งร้างด้วย

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาบทบัญญัติที่เกี่ยวกับเรื่องการหย่าและเหตุฟ้องหย่าว่าด้วยเรื่องการจงใจละทิ้งร้างตามกฎหมายครอบครัวไทย ตั้งแต่บังคับใช้กฎหมายสมัยพระเจ้ามั่งรายศาสตร์ กฎหมายตราสามดวงลักษณะฝั้วเมีย จนถึงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ฉบับปัจจุบัน

2. เพื่อศึกษาทบทวนคดีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการค้าและเหตุฟ้องหย่าว่าด้วยเรื่องการจัดตั้งร่างตามกฎหมายครอบครัวต่างประเทศ โดยกล่าวถึงทั้งประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law และ Common Law เปรียบเทียบความแตกต่างของระบบกฎหมายดังกล่าวของทั้งสองระบบนั้น

3. เพื่อพิจารณาและเปรียบเทียบกฎหมายครอบครัวไทยกับกฎหมายครอบครัวของต่างประเทศ และศึกษาถึงปัญหาบางประการของเหตุฟ้องหย่าว่าด้วยเรื่องการจัดตั้งร่าง

1.4 วิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย

ทำการศึกษาโดยใช้วิธีการค้นคว้าข้อมูลโดยศึกษาจากตำราบทความ และเอกสารต่างๆ ตลอดจนคำพิพากษาที่ได้ตัดสินไว้ ทั้งที่เป็นภาษาไทยและเอกสารภาษาต่างประเทศ โดยจัดรวบรวมเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้เข้าใจง่าย และยังสามารถทำการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายครอบครัวไทยและครอบครัวต่างประเทศด้วย

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบความหมาย แนวคิดและประวัติความเป็นมาของกฎหมายครอบครัวในเรื่องการจัดตั้งร่าง และปัญหาต่างๆ ของการจัดตั้งร่างตามระบบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปด้วยความสุจริตยุติธรรมและเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อทุก ๆ ฝ่ายต่อไป